

Vergaderjaar 2013–2014

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1088

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 oktober 2013

Naar aanleiding van de elfde formele missie van de Trojka van het IMF, de Europese Commissie en de ECB naar Dublin van 9 t/m 18 juli 2013 ontving het Ministerie van Financiën recent vertrouwelijk het elfde formele voortgangsrapport van de Europese Commissie. Doel van de missie was een beoordeling te geven van de implementatie door Ierland van de maatregelen waaraan dat land zich, in het kader van het leningenprogramma vanuit het IMF, het EFSF, het EFSM en de bilaterale partners, heeft gecommitteerd.

Dit rapport vormt de basis voor het besluit van de lidstaten van de eurozone over uitkering van de volgende tranche uit het EFSF. De eerstvolgende tranche zal in totaal 3,4 miljard euro bedragen. Hiervan is 2,3 miljard euro afkomstig van het EFSF, 0,8 miljard euro van het IMF en 0,3 miljard euro van de bilaterale partners. De IMF Board heeft op 25 september al ingestemd met het uitkeren van de tranche. Met het uitkeren van deze tranche is circa 97,9% van het leningenprogramma van in totaal 67,5 miljard euro uitgekeerd.

Door middel van deze brief wil ik de Tweede Kamer informeren over de belangrijkste uitkomsten van deze voortgangsrapportage. Het volledige Commissierapport is op het moment van schrijven nog niet publiekelijk beschikbaar. Na formele goedkeuring van de EFSF Board of Directors zal het voortgangsrapport beschikbaar komen. Na afloop van de missie heeft de Trojka een gezamenlijke publieke verklaring afgegeven over de conclusies van de missie. Deze verklaring vindt u in de bijlage¹.

De conclusies van het voortgangsrapport

De Trojka oordeelt dat Ierland zich nog steeds volledig committeert aan het programma en goed voldoet aan de voorwaarden voor vrijgave van de nieuwe leningentranche. De overeengekomen budgettaire, structurele,

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

en financiële sectormaatregelen voor deze voortgangsrapportage zijn naar tevredenheid uitgevoerd.

Uit de jongste cijfers van het Ierse statistisch bureau blijkt dat de economische groei in 2012 lager uitvalt dan eerder voorspelt. De groei in 2012 is daarom neerwaarts bijgesteld ten opzichte van het vorige voortgangsrapport, van 0,9% bbp naar 0,2% bbp. De tegenvallende groei komt met name door lagere exportgroei. De lagere groei in 2012 had ook effect op de economische groei in het eerste kwartaal van 2013. De voorspellingen van de economische groei voor 2013 en 2014 zijn neerwaarts bijgesteld ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage. Voor 2013 wordt een groei van 0,6% bbp verwacht en voor 2014 een groei van 1,8% bbp. Er blijven echter onzekerheden rondom de raming van deze cijfers, omdat de huidige exportramingen afhangen van herstel in de belangrijkste handelspartners van Ierland. De werkloosheid blijft de komende jaren hoog, maar ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage is de werkloosheid neerwaarts bijgesteld van 14,1% naar 13,7% in 2013. Het verbeterde marktsentiment ten aanzien van Ierland zet voort. De 10-jaars rente op Ierse staatsobligatie lijkt zich te stabiliseren rond de 4%. Kredietbeoordelaar S&P heeft in juli de Ierse outlook van de BBB+ rating geüpdate van stabiel naar positief. De doelstelling van Ierland is om eind 2013 een ruime kasbuffer te hebben om een jaar in de financieringsbehoefte te kunnen voorzien. Volgens de Trojka komt de kasbuffer eind 2013 uit op 22,8 miljard euro, waarmee de Ierse overheid dit doel makkelijk zal halen.

Budgettaire parameters

Ondanks dat Ierland de gevraagde budgettaire maatregelen heeft geïmplementeerd, bestaat er een risico dat het begrotingstekort in 2013 met 7,6% bbp net boven de programmadoelstelling van 7,5% bbp uitkomt. De oorzaken van het hogere tekort zijn de lagere groeiverwachting voor 2013 en de vertragingen in de implementatie van structurele hervormingen in de gezondheidszorg. Vooralsnog lijkt het dat Ierland wel aan de structurele inspanning voldoet, maar dit zal blijken uit de Begrotingsplannen voor 2014. Voor de tweede helft van het jaar is het van belang dat de kosten van de gezondheidszorg binnen de budgettaire kaders blijven en de geplande bezuinigingen van 300 miljoen op de loonkosten en pensioenen in de publieke sector worden gerealiseerd. Ierland moet uiteindelijk in 2015 het tekort onder de 3% bbp hebben gebracht. De Ierse regering zal uiterlijk 15 oktober de begrotingsplannen voor 2014 moeten presenteren.

De schuldhoudbaarheidsanalyse is aangepast ten opzichte van de tiende voortgangsrapportage. Door de lagere groeicijfers voor 2012 en 2013 is de schuldraming voor 2013 opwaarts bijgesteld van 123,6% bbp naar 125,4% bbp. De schuld van Ierland zal nog steeds de piek bereiken in 2013 en moet daarna zakken naar 96% bbp in 2020.

Financiële sector

Het grote aandeel van leningen waarop een betaalachterstand rust (*non-performing loans*) blijft een groot risico voor de banken. De Ierse overheid probeert dit te adresseren door de banken in overleg met de betrokken debiteur de leningen (o.a. hypotheekleningen) te laten aanpassen, zodat debiteuren wel weer in staat zijn om de aangepaste lening op tijd te betalen. De banken hebben het doel gehaald om met 20% van de klanten met een betaalachterstand van meer dan 90 dagen tot een duurzame oplossing te komen. De Ierse Centrale Bank wil dat de banken eind 2014

met een meerderheid van de debiteuren, die een betalingsachterstand van meer dan 90 dagen hebben, een structurele oplossing hebben bereikt.

Structurele maatregelen

De Ierse overheid heeft voortgang geboekt om additionele hervormingen op de arbeidsmarkt in gang te zetten, met name gericht op het creëren van banen, activeringsbeleid en (om)scholing en training. De Trojka geeft aan dat de Ierse overheid moet blijven vasthouden aan het doel om aan het eind van het jaar 43 *Intreo Offices* op te zetten. Het is lastig om deze *Intreo Offices* (centra waar werkzoekenden actief geholpen worden om een baan te vinden) op te zetten en daardoor is er vertraging opgelopen.

In de gezondheidszorg zijn diverse belangrijke hervormingen geïmplementeerd, zodat bezuinigd kan worden op de totale zorgkosten. Zo kan de overheid een maximumprijs stellen aan medicijnen, gebaseerd op de laagste prijzen van een mandje medicijnen in negen andere EU-lidstaten. Ook zal de regering aan het begin van het vierde kwartaal van 2013 een nationale *E-health* strategie presenteren.

Twaalfde en dertiende voortgangsmissies

In oktober zal de twaalfde voortgangsmissie van de Trojka plaatsvinden. Bij een positieve beoordeling van de Trojka van de voortgang zal dan de laatste tranche uit het EFSM en het IMF worden uitgekeerd. Het EFSF heeft, na de tranche van 2,3 miljard behorende bij de elfde voortgangsrapportage, alle tranches al uitgekeerd. De Trojka wil in de twaalfde voortgangsmissie de begrotingsplannen van de regering voor 2014 en de resultaten van de *Balance Sheet Assessment* meenemen. De begrotingsplannen voor 2014 zullen uiterlijk op 15 oktober beschikbaar zijn en de resultaten van de *Balance Sheet Assessment* eind november. Om deze resultaten mee te kunnen nemen in de twaalfde voortgangsrapportage, is de Trojka voornemens na 15 oktober te starten met de voortgangsmissie en hierdoor zal de rapportage waarschijnlijk na de formele einddatum (8 december) van het EU-programma beschikbaar zijn. Hierdoor zal de laatste tranche uit het EFSM waarschijnlijk pas na 8 december uitgekeerd kunnen worden. Aan de Ecofin ligt een voorstel voor (*Council Implementing Decision*) om het mogelijk te maken voor de Commissie om de laatste EFSM-tranche na 8 december te kunnen uitkeren, als gevolg van de latere start van de Trojka missie. Tenslotte zal er aan het eind van het programma nog een dertiende voortgangsmissie plaatsvinden van de Trojka. Dit om de voortgang van het laatste kwartaal van 2013 te beoordelen. Aan deze missie zijn geen tranches meer gekoppeld.

Conclusie

De conclusie van de Trojka is dat de Ieren volledig gecommitteerd zijn aan de maatregelen uit het programma, maar dat de lagere economische groei het herstel afremt. Risico's blijven bestaan door o.a. het grote aantal leningen waarop een betalingsachterstand rust, de hoge werkloosheid en de afhankelijkheid van handelspartners uit de eurozone voor economische groei. Voor de tweede helft van het jaar is het een uitdaging om de kosten van de gezondheidszorg binnen de budgettaire kaders te houden en de geplande bezuinigingen op de loonkosten en pensioenen in de publieke sector te realiseren. Het verbeterde marktsentiment rondom Ierland zet door en Ierland heeft een ruime kasbuffer opgebouwd om in de financiering te kunnen voorzien in 2014. Naar het oordeel van het IMF, de

Europese Commissie en de ECB voldoet Ierland aan de eisen die zijn gesteld voor vrijgave van de nieuwe leningentranche van 3,4 miljard euro. Nederland onderschrijft het oordeel van de Trojka.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem